

5VWO Filosofie Berlage Lyceum

ONDERWIJS

VAN ONDEREN

ISVW UITGEVERS

ONDERWIJS VAN ONDEREN

5vwo Filosofie Berlage Lyceum

ISVW UITGEVERS

Inhoud

Voorwoord	7
Inleiding	9
<i>Vaardig</i>	13
Je suis au toilet – Filine Peek	15
Geen zin in gym – Cato Hindriks	21
Met het oog op de toekomst – Marthe Wittkamp	27
Jullie hebben allemaal een onvoldoende – Sterre de Jong	
Luneau en Summer Carroll	33
Toetsen is zinloos – Shilpa Kedar	39
Gestraft worden voor onvoldoendes – Irem Kara	45
Kleinere klassen – Zeno Prast	51
Minder is meer – Christina Abaskharoun	57
Een vak per week – Carlos van Eck	62
Afkijken bij andere landen – Berend Boot	67
Mijn schoolsysteem: Finland als voorbeeld – Jona Meijers	75
Leren van de wereld – Yannis van den Elshout	81
<i>Waardig</i>	87
Doel? Welk doel? – Jasmijn Blom en Lois Owusu Mensah	89
Waardig in je bubbel – Teun Hennink	95
Leerplicht: een hel – Freek van der Heide	101
Te ambitieus? – Daimy June Olislagers	106
Een pijnlijke voldoende – Pepijn Tax	113
Leven en laten leven – Rosan Griese	119
Seksualiteit door school en belastingen door ouders – Imke Joling	124

<i>Aardig</i>	133
Docent 2.0 – Sara Duisters	135
Docenten zijn onnodig voor goede cijfers – Wolf Gerrits	143
#SOCIALSCHOOL – Jaimy Jo Ballantine	147
Leer docenten af om te straffen – Sarah Luijting	152
Het schoolsysteem gebaseerd op straffen – Thieu Kessels	159
Hoe word ik gelukkig? – Milea Boss	163
Persoons-wattes? – Romi de Vries	169
Motivatie, prestatie en autonomie – Elise van 't Hof	177
Motivatie in het onderwijs – Ines Manguashca Sorensen	184
Te veel wordt oneerlijk – Rachel Mensah	189
Uitstelgedrag: pure ironie – Rens Jansen	196
Nawoord De toekomst van onderen	203

Voorwoord

In januari 2015 is het nieuwe onderwijsrapport verschenen, 'Ons onderwijs2032'. In dit rapport wordt uitgebreid gesproken over hoe het onderwijs er in 2032 uit zou moeten zien, maar er mist ontzettend veel, vooral wat betreft de visie van leerlingen zelf en praktische adviezen. Daarom hebben mijn medeleerlingen en ik samen met onze filosofie-docent hier een reactie op geschreven in de vorm van dit boek. Rond 2032 zullen de meesten van ons kinderen hebben die naar school gaan en wie wil er nu niet het allerbeste onderwijs voor zijn/haar kinderen? Juist daarom vinden wij dit zo interessant en belangrijk.

We willen graag een bijdrage leveren aan de discussie over hoe het onderwijs zich het beste kan ontwikkelen. Dat doen we vanuit de blik van een dertigtal 16- tot 18-jarigen, die minimaal vijf jaar ervaring hebben met het voortgezet onderwijs. Onze ideeën geven u hopelijk ook aanleiding om mee te denken.

Dit boek is geschreven vanuit het oogpunt van de leerlingen zelf, want wie weet er nu beter hoe het is om tegenwoordig in de klas te zitten? We vroegen ons af wat het doel van uren in de les te zitten nou eigenlijk is, hoe we het onderwijs kunnen verbeteren en hoe persoonlijke ontwikkeling een plaats kan krijgen op school. Het is een kritische reactie op het eindrapport maar vooral een advies over hoe wij denken dat het in de toekomst moet gaan. Met de opbrengsten van de verkoop van dit boekje gaan we een reis maken om onze filosofische kennis te verbreden en zes jaar vwo af te sluiten.

Bij het totstandkomen van dit boek is een aantal belangrijke partijen betrokken geweest. Ten eerste wil ik mijn geweldige medeleerlingen en fantastische docent, Jaron Schoone, bedanken voor al hun enthousiasme

en harde werk. Zonder de hulp en het vertrouwen van de Internationale School voor Wijsbegeerte was de realisatie van dit boekje nooit tot stand gekomen en vandaar ook mijn dank aan Erno Eskens en Florian Jacobs voor hun vertrouwen en harde werk.

Amsterdam, 30 juni 2017

Marthe Wittkamp

Hoofdredacteur *Onderwijs van Onderen*

Je suis au toilet

Filine Peek

‘Basisvaardigheden die leerlingen nodig hebben om maatschappelijk te kunnen functioneren. Het kerncurriculum beschrijft de leerdoelen voor taalvaardigheid (Nederlands en Engels), rekenvaardigheid (inclusief wiskunde), digitale geletterdheid en burgerschap.’ (Onderwijs2032 eindadvies, p. 52)

De titel van dit artikel is een uitspraak van een leerling uit 5vwo. De leerling probeert te zeggen ‘Mag ik naar de wc?’, maar zegt in plaats hiervan ‘Ik ben naar de wc’. Na vijf jaar lang Frans te hebben gehad, ligt het niveau van taalvaardigheid nog erg laag en niet alleen bij deze leerling. Dit is een probleem dat moet worden aangepakt.

In het rapport van Platform Onderwijs2032 wordt aangegeven dat leerlingen bepaalde basisvaardigheden nodig hebben om maatschappelijk te kunnen functioneren. De leerdoelen ‘taalvaardigheid, rekenvaardigheid, digitale geletterdheid en burgerschap’ worden genoemd. Ik ben het er zeker mee eens dat deze leerdoelen belangrijk zijn en moeten kunnen worden bereikt, maar ik heb niet het gevoel dat dit nu het geval is. Taalvaardigheid is naar mijn mening een van de belangrijkste doelen. De wereld wordt steeds kleiner en internationalisering en globalisering steeds belangrijker. Een voortdurend proces van wereldwijde economische, politieke en culturele integratie is aan de gang en dit is iets wat we moeten omarmen. Veel vakken op de middelbare school roepen de vraag op bij leerlingen: ‘Ga ik dit ooit nog een keer in mijn leven gebruiken?’ Bij vakken als wiskunde, geschiedenis of scheikunde moet vaak lang worden na-

gedacht over het doel van de stof en waarom dit van belang zou zijn voor de ontwikkeling van de leerling.

Bij moderne vreemde talen spreekt dit echter voor zich, communicatie is namelijk een van de belangrijkste dingen op de wereld en iets waar iedereen dagelijks mee te maken heeft. Abraham Maslow, een psycholoog uit de twintigste eeuw, heeft dit bijvoorbeeld laten zien in zijn behoeftepiramide (Tinnevelt en Mertens 2013). Hierin wordt een ordening van de menselijke behoeftes uitgedrukt. Maslows behoeftehiërarchie heeft vijf lagen. Op de eerste plaats staan de lichamelijke behoeften. Hieronder vallen slaap, voedsel, drinken, etc. Vervolgens komen er drie lagen die allemaal één ding gemeen hebben: er is communicatie voor nodig. Hierbij heb ik het over de behoefte aan veiligheid en sociale zekerheid, de behoefte aan saamhorigheid en de behoefte aan waardering en zelfrespect. Zelfs in de vijfde laag van de piramide, de behoefte aan zelfverwerkelijking, is het sociale milieu een belangrijke factor. Kortom, de mens is een sociaal wezen en is dus in grote mate afhankelijkheid van communicatie. Aristoteles laat dit ook weerklinken in een van zijn beroemdste uitspraken: 'De mens is een sociaal dier, hij is niet gemaakt om alleen te leven' (Aristoteles 1999). De significantie van communicatie is groter dan we ons misschien realiseren en het talenonderwijs is dus ook een heel belangrijke factor in het onderwijs.

Voordat ik vertel wat er op dit moment mis is met het modernetalenonderwijs, zal ik eerst uitleggen wat ik precies bedoel met taalvaardigheid. In het citaat dat bovenaan dit artikel staat, wordt verwezen naar taalvaardigheid met de nadruk op Nederlands en Engels. Hier liggen echter niet de problemen. Taalvaardigheid is eigenlijk letterlijk vaardig zijn in het lezen, schrijven, horen en spreken van een taal. Dit doel wordt naar mijn idee op dit moment wel bereikt bij Nederlands en Engels, maar de talen waar dit absoluut niet gebeurt, worden in het citaat niet genoemd. Het leren van moderne vreemde talen is ontzettend belangrijk voor de ontwikkeling van een leerling, maar het niveau van taalvaardigheid bij deze talen ligt schrikbarend laag.

Op de middelbare school worden meestal de talen Duits, Frans en Spaans gegeven. Op het eindexamen worden deze talen getoetst met een tekst waarover vragen beantwoord moeten worden. Zelf volg ik Frans en met het krakkemikkige niveau Frans dat ik nu heb, lukt het me wel om een dergelijke tekst te maken. Een voldoende voor het eindexamen bete-

Filine Peek

kent zeker niet dat een leerling nu ook bekwaam genoeg is om deze taal te spreken. Sterker nog, veel mensen die een taal op de middelbare school hebben geleerd, spreken deze nu echt niet meer. Als leerlingen dingen leren die het ene oor in en het andere uitgaan, lijkt het me zonde van de tijd. Het probleem van het onderwijs is dus dat de focus alleen maar ligt op die examens, maar dit is niet per se wat leerlingen nodig hebben. Wat zouden we dan kunnen doen aan de lessen waarin moderne talen worden gegeven, waardoor leerlingen ook echt deze taal kunnen spreken?

Ten eerste moeten talen intensiever worden gegeven. Op dit moment leren leerlingen bepaalde grammatica en lezen we af en toe een boek. Natuurlijk wordt dit boek door bijna niemand gelezen en zijn samenvattingen op het internet vaak de uitkomst. Jongeren zijn lui en het is dus lastig om de lessen nog intensiever te maken. Intensiever hoeft echter niet nog meer toetsen, huiswerk en uren te betekenen. Engels wordt als makkelijke taal ervaren en dit komt simpelweg omdat leerlingen dit continu om zich heen horen, lezen en zien op bijvoorbeeld sociale media, series op Netflix en in muziek. In Duitsland wordt alles op tv nagesynchroniseerd en kunnen veel minder mensen dan ook goed Engels. Een taal leer je dus eigenlijk door die veel om je heen te horen. Mijn vader had rond zijn zesentwintigste een Franse vriendin en kan nu prima Frans. Dit komt zeker niet door zijn ervaring op de middelbare school, maar doordat hij met haar continu Frans moest spreken. Natuurlijk biedt je schoolcarrière een mooie basis, maar dat is op dit moment niet genoeg. Om leerlingen meer in aanraking te laten komen met de vreemde taal die ze hebben gekozen, zouden leraren vanaf het begin van de middelbareschoolcarrière van een leerling die taal moeten praten in de klas. Natuurlijk zal dit in het begin veel protest opleveren, maar na een paar jaar zal dit zeker zijn vruchten afwerpen. Ook zouden leerlingen thuis bijvoorbeeld de Franse radio moeten luisteren of zelfs in de les tijdens het zelfstandig werken. Hierdoor ontstaat er onbewust toch een grotere vocabulaire en raken leerlingen gewend aan de manier van spreken. Films, muziek en boeken helpen natuurlijk ook allemaal en dit is ook nog eens een leuke interactieve manier om thuis aan te werken voor de leerling.

Ten tweede moeten talen interessanter worden gemaakt. Leerlingen tonen niet zomaar interesse in iets. Het moet leerlingen duidelijk worden hoe belangrijk talen zijn en hoe snel je eigenlijk al een andere taal kan begrijpen. Als leerlingen realiseren hoe makkelijk het is, doen ze ook al eer-

Hoe zal het onderwijs eruitzien in 2032? In het rapport 'Ons Onderwijs 2032' gaven deskundigen hun visie op het onderwijs van de toekomst. Helaas maakten zij hierbij onvoldoende gebruik van de kennis van leerlingen zelf, die toch deel uitmaken van dit onderwijssysteem.

In *Onderwijs van anderen* zijn de leerlingen zelf aan het woord, en wel die uit 5 vwo van het Berlage Lyceum in Amsterdam. Ze gaan in op verschillende elementen uit het rapport en reageren met creatieve en praktische voorstellen en adviezen voor het onderwijs in 2032. Daarbij combineren ze hun eigen filosofielessen met hun ervaringen als leerling. Het onderwijs van de toekomst, volgens de leerlingen zelf.

Met de opbrengsten van dit boek sparen de leerlingen van deze filosofieklas voor een studiereis naar een Europees land om hun 'filosofische kennis te verbreden en zes jaar vwo af te sluiten'. Overige opbrengsten worden geschonken aan een goed doel.

